

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری

آشنایی با اشکال مختلف دارویی

تهیه کنندگان:

محمد علی منتصری، دکتر مرضیه کاظمی نژاد،

زینب پورشرافتان.

مهر ۱۴۰۱

فهرست

صفحه	عنوان
۳	مقدمه
۴	<u>مواد اولیه دارویی</u>
۴	بالک
۴	تنتورها
۵	اسپیریت
۵	رزین
۵	<u>داروهای تزریقی</u>
۶	آمپول
۶	انفوزیون
۷	ویال
۷	<u>داروهای خوراکی</u>
۷	حب
۸	قرص
۸	قرص بوکال
۹	قرص جویدنی
۹	قرص طولانی اثر
۱۰	قرص جوشان
۱۰	قرص دارای پوشش روده ای
۱۰	قرص با پوشش لایه پلیمری نازک
۱۱	قرص مکیدنی
۱۱	قرص خط دار
۱۱	قرص زیر زبانی
۱۲	قرص آهسته رهش
۱۳	قرص با پوشش قندی
۱۳	الکزیر
۱۳	سوسپانسیون
۱۴	شربت
۱۴	گرانول
۱۵	پودر
۱۵	<u>محلول ها</u>
۱۶	محلول دیالیز
۱۶	محلول شستشو

صفحه	عنوان
	<u>داروهای موضعی</u>
۱۷	کولودیون
۱۷	کرم
۱۷	لوسیون
۱۷	پماد
۱۸	پماد چشمی
۱۸	ژل
۱۸	محلول موضعی
۱۸	پلاستر
۱۹	شامپو
۱۹	صابون
۲۰	اسپری موضعی
	<u>داروهای استنشاقی</u>
۲۱	اسپری
۲۱	بخور
۲۱	استنشاقی
۲۱	توربوهاالر
	<u>داروهای مقعدی و واژینال</u>
۲۲	شیاف
۲۲	انما
۲۳	اوول
۲۳	قرص واژینال
	<u>سایر اشکال دارویی</u>
۲۴	کاشت کیپسول زیر جلدی
۲۴	
۲۵	منابع

مقدمه

در مجموعه حاضر به معرفی اشکال مختلف دارویی پرداخته شده است که به منظور آموزش مهارت های عملی در حیطه داروشناسی ویژه گروه پرستاری هم در مرکز مهارت های بالین (اتاق پرستاری) و هم در بیمارستان کاربرد دارد. در این مجموعه اشکال مختلف دارویی همراه با مثال و تصویر بر اساس روشهای مصرف دسته بندی و تعریف شده اند.

با تشکر منتصری

اشکال مختلف فرآورده های دارویی

مواد اولیه دارویی

Bulk: بالک های دارویی یا به عنوان مواد اولیه در

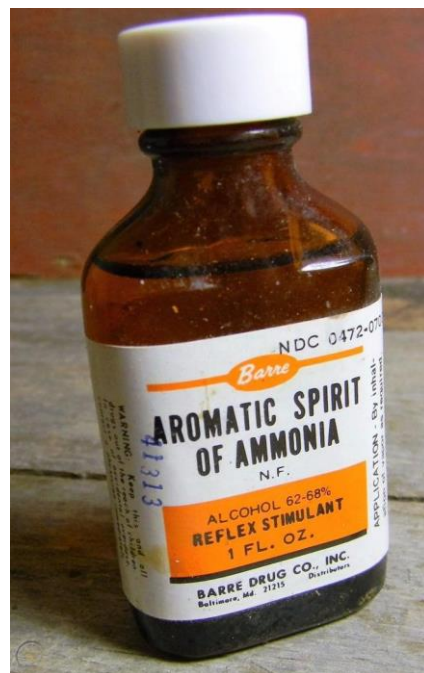
ساختن بعضی از داروها به کار می روند یا خود در بسته هایی کوچک آماده توزیع می شوند و یا اینکه در بسته بندی های بزرگ در مراکز درمانی توزیع شده و به تدریج به مصرف می رسند. مثل بالک دکستروز، بالک پارافین، اتوزین (Neo mercurochrome) این ماده به عنوان رنگ مجاز دارویی به کار می رود و داروی اتاکریدین لاکتات که جهت ساخت داروهای پوستی و آرایشی به کار می رود.

Tincture: تنتورها محلول هایی هستند که با استخراج محتویات فعال از داروهای خام تهیه می شوند. همچنین تنتور ممکن است به محلول مواد شیمیایی حل شده در الکل و یا محلول های هیدرالکلیک نیز گفته شود. مثل تنتور الکل و تنتور تریاک (opium).

Spirit: محلولی حاوی مواد خوشبو کننده که حلال آن الکی است.

Resin: رزین یا صمغ، ترشحات جامد و یا نیمه جامد گیاهان می باشد که ممکن است به صورت طبیعی یا صناعی به دست آید.

داروهای تزریقی

Injection: فرآورده استریل و عاری از میکروب است که به صورت تزریقی تجویز می شود. مثل سیکلوفسفامید ۱ گرمی و ۵۰۰ میلی گرمی و دسموپروسین.

Ampule: آمپول ها ظروف شیشه ای هستند که جهت نگهداری داروهای تزریقی به کار می روند. این فرآورده ها یک بار مصرف هستند و هنگامیکه سر آمپول باز می شود باید مصرف شود و نمی توان آنها را برای استفاده مجدد نگهداری کرد. مثل آمپول جنتامایسین ۸۰ میلی گرمی و آمپول سایمتدین ۲۰۰ میلی گرمی.

Infusion: داروهای انفوزیون به صورت محلول های حجیم در دسترس هستند که از طریق ست سرم معمولی و یا میکروست برای بیمار تجویز می شوند مثل مانیتول ۱۰٪ که در حجم های ۵۰۰ سی سی و یا یک لیتری در دسترس می باشد. گاهی اوقات نیز داروی اولیه در حجم پایین در دسترس است که در یک مرحله (آمپول های حاوی داروی مایع) و یا در دو مرحله (ویالهای حاوی داروی تزریقی پودری) به وسیله حجم زیاد سرم رقیق شده و سپس انفوزیون می گردد مثل گرانیزترون (آنتاگونیست گیرنده سروتونین ضد استفراغ) که بایستی با سرم نرمال سالین و یا دکستروز ۵٪ رقیق شده و در مدت ۳۰ دقیقه انفوزیون گردد.

Vial: ویال ها ظروف شیشه ای با یک درب لاستیکی با خاصیت استفاده مجدد و یک درپوش پلاستیکی هستند که عمدتاً جهت نگهداری داروهای تزریقی به کار می روند. این فرآورده ها قابلیت استفاده مجدد و نگهداری کوتاه مدت پس از باز شدن درب پوش پلاستیکی اولیه را دارند. ویال ها به دو صورت در دسترس هستند. نوع اول حاوی ماده دارویی مایع است که بدون هیچ تغییری حجم مورد نظر با استفاده از سرنگ برداشته می شود. اما شکل دوم حاوی ماده دارویی پودری شکل است که جهت استفاده بایستی در مرحله اول با آب مقطر حل و سپس مقدار مورد نظر جهت تزریق جدا گردد. مثل ویال پودری هیدروکورتیزون ۱۰۰ میلی گرمی.

داروهای خوراکی

Capsule: کپسول پوسته ای معمولاً از جنس ژلاتین است که درون آن از مواد دارویی پر می شود. مثل کپسول سیکلوسرین ۲۵۰ میلی گرمی و کپسول دیازوکسید ۵۰ و ۱۰۰ میلی گرمی.

Pill: حبه ها فرآورده های جامد، مدور و کوچکی هستند که از راه خوراکی مصرف می شوند.

Tablet: قرص شکل دارویی جامدی است که با فشردن و قالب گیری مواد دارویی با یا بدون مواد رقیق کننده مناسب، پوشش، مواد رنگی و افزودنی های دیگر تهیه می شود. مثل قرص متوپرولول ۱۰۰ میلی گرمی و قرص فلوکونازول ۲۰۰ میلی گرمی.

Buccal Tablet: نوعی از قرص ها هستند که باید در حفره دهان حل شوند. این قرص بین گونه و لثه قرار می گیرد. این اشکال دارویی برای موادی به کار می روند که یا در اسید معده ناپایدارند، یا جذب کمی از روده دارند یا توسط آنزیمهای دستگاه گوارش و کبد به طور وسیعی بی اثر می شوند. این نوع دارو تحت عنوان **Orally (ODT)** یا **Disintegrating Tablet** یا باز شونده در دهان نیز در دسترس می باشد غشاء موکوسی حفره بوکال جریان خون بالایی دارد و داروها از این طریق بدون ورود به جریان خون ورید پورت کبدی، وارد جریان خون سیستمیک می شوند. در نتیجه دارو در اثر عبور اول کبدی تخریب نمی گردد. این راه در بیماران بی هوش و بیشتر برای افرادی توصیه می شود که مشکل بلع دارند و بدین روش یک دوز مناسب دارو از طریق جذب زبانی برای بیمار فراهم می شود که نیاز به آب هم ندارد و به شکل قرص و کپسول در دسترس می باشد. مثل داروی **Clonazepam 2mg Orally** و داروی **Ondansetron 8mg Oral Disintegrating Tablet**.

! Disintegrating Tablet

^۱ - سایت سلام سلامت <http://www.salamsalamat.com>
- نرم افزار نسخه الکترونیک کتاب «راهنمای جیبی کاربرد داروهای ژنریک ایران» - تجدید نظر پنجم - تألیف دکتر رامین خدام

Chewable Tablet: قرص جویدنی به آرامی در دهان خرد می شود. البته گاهی بدون انجام جویدن واقعی این کار صورت می گیرد. مثل دایمتیکون ۴۰ میلی گرمی و آلومینیوم ام جی اس ۲۰۰ میلی گرمی.

Controlled-Released Tablet (C.R.Tab): به صورت تدریجی، طولانی و کنترل شده ماده موثر دارویی خود را آزاد می کند. مثل دیکلوفناک سدیم ۱۰۰ میلی گرمی و نیتروگلیسیرین ۲/۶ میلی گرمی.

Effervescent Tablet: قرص جوشان از مخلوط کردن و فشردن ماده دارویی با نمک جوشان گرانولی شکل و یا مواد دیگری که در هنگام تماس با آب، گاز آزاد می کنند، به دست می آیند. مثل ویتامین C جوشان.

Enteric Coated Tablet (E.C. Tab): این قرص ها دارای پوشش روده ای هستند که در معده حل نمی شود و باعث می شود دارو بدون آنکه تحت تاثیر اسید معده قرار بگیرد از معده عبور کرده و در روده جذب شود. همچنین با توجه به تفاوت pH در نقاط مختلف روده می توان دارو را طوری طراحی کرد که در قسمت معینی در روده باز شود و اثر خود را در آن ناحیه اعمال کند. مانند بیزاکودیل (**Bisacodyl**) که داروی مسهل است. سولفاسالازین (**Sulfa salazine**) که در درمان کولیت زخمی کاربرد دارد. آسپیرین، پنتاپرازول و دیکلوفناک سدیم نیز از این دسته هستند.

Film-Coated Tablet (FC.Tab): در این نوع قرص ها یک لایه پلیمری نازک بر روی هسته مرکزی کشیده شده است که محلول در آب می باشد. مزایای آن مانند قرص های با پوشش قندی است با این تفاوت که ظاهر زیبایی ندارد. پوشش مذکور در دستگاه گوارش پاره می شود. مثل پارستامول ۵۰۰ میلی گرمی و دزیپرامین ۲۵ میلی گرمی

Lozenge Tablet: قرص مکیدنی که برای تاثیر زود هنگام یا موضعی به ویژه برای داروهای ضد سرماخوردگی استفاده می شود. مثل آلتادین، عصاره گل ختمی و شیرین بیان و نعنا که در گلودرد های عفونی و غیر عفونی کاربرد دارد.

داروی لیکوفار از عصاره شیرین بیان، اکالیپتوس، فلفل قرمز و منتول ساخته شده که به عنوان ضدالتهاب فارنز، خلط آور و ضد سرفه مورد استفاده قرار می گیرد.

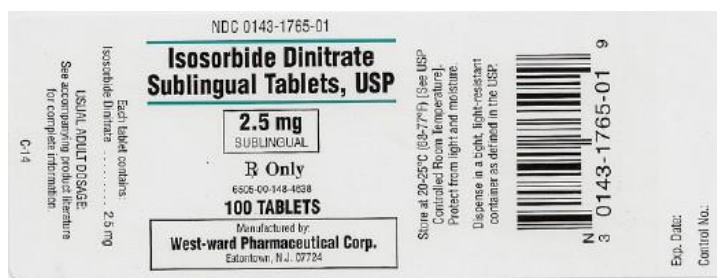

Scored Tablet: قرص دارای یک یا دوشیار است که به سهولت می توان آن را به دو یا چهار قسمت تقسیم کرد. شیار معمولاً فقط بر روی یکی از سطوح قرص وجود دارد. مثل کلونازپام ۲ میلی گرمی و دی اتیل کاربامازین سیترات ۵۰ میلی گرمی.

Sublingual Tablet: قرص زیرزبانی عموماً پهن و بیضی شکل است و با قرار دادن زیر زبان، دارو از طریق موکوس دهان جذب می شود. در مواردی که دارو به وسیله شیره معده از بین می رود یا به مقدار کم از طریق

دستگاه گوارش جذب می شود، می توان از این فرآورده استفاده کرد. مثل قرص زیر زبانی نیتروگلیسرین 0.5mg و قرص زیر زبانی ایزوسورباید 2.5mg و 0.5mg.

Sustained-Release Form (SR.Form): اشکال دارویی آهسته رهش طوری تهیه شده اند که آزاد شدن فوری مقداری از دارو را جهت حصول آثار درمانی مطلوب و فوری ایجاد نماید و سپس به طور تدریجی و پیوسته، باقیمانده دارو را آزاد نماید تا سطح دارویی در خلال مدت زمان مشخص ثابت نگه داشته شود. این مدت معمولاً ۸-۱۲ ساعت است. مثل دیلتازم ۹۰ میلی گرمی، قرص پروژسترون.

S.C.) Sugar coated Tab : قرص‌های با پوشش قندی در این شکل دارویی هسته مرکزی را با شربت پوشش داده‌اند. طعم و بوی دارو حس نمی شود و دارو در مقابل نور به‌طور نسبی محافظت می شود. قرص‌های **S.C** عموماً دارای ظاهر زیبا و خوشرنگ هستند از این رو شایعترین اشکال داروی مسموم‌کننده کودکان است. ساخت پرزحمت و وقت‌گیر آن‌ها از معایب آن‌ها است. به قرص‌های **S.C** درآژه نیز گفته می شود. مانند ایبوپروفن (**Ibuprofen**) که داروی مسکن است و کلردیازپوکساید^۲.

Elixir: الگزیرها محلولهای خوراکی و شیرین‌شده هیدروالکلی می‌باشند. در این فرآورده‌ها با استفاده از الکل سبب حل شدن موادی می‌شوند که در آب نامحلول یا کم محلول و در الکل محلول است. میزان الکل الگزیرها بسته به نوع ماده موثره متفاوت است. به علت وجود الکل در فرآورده، باید در ظرف حاوی فرآورده کاملاً محکم بسته شود و فرآورده باید دور از حرارت باشد. الگزیرها در مقایسه با شربت‌ها دارای شیرینی و چگالی کمتری دارند. مثل دی سیکلومین **10mg/5ml** و دیگوکسین **0.05mg/ml**^۳.

Suspension : سوسپانسیون متشکل از ذرات ریز جدا از هم است که در حلال (معمولاً آب) به صورت معلق در می‌آیند. سوسپانسیون را باید قبل از مصرف به خوبی تکان داد زیرا تمایل به رسوب دارد. سوسپانسیون

^۲ - نرم‌افزار نسخه الکترونیک کتاب «راهنمای جیبی کاربرد داروهای ژنریک ایران» - تجدید نظر پنجم - تألیف دکتر رامین خدام
^۳ - نرم‌افزار نسخه الکترونیک کتاب «راهنمای جیبی کاربرد داروهای ژنریک ایران» - تجدید نظر پنجم - تألیف دکتر رامین خدام

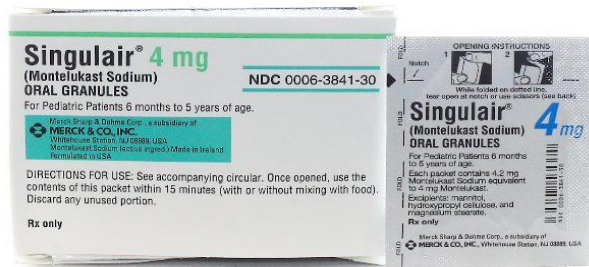
های خوراکی معمولا دارای حلال آبی هستند. مثل سوسپانسیون سفیکسیم 200mg/5ml و سوسپانسیون اریترومايسين 250mg/5ml.

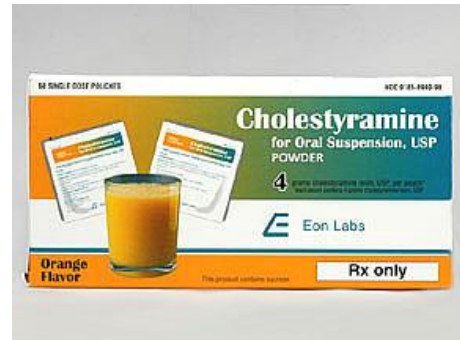
Syrup: شربت ها محلول هایی هستند که عموما حاوی محلول ساکاروز به عنوان حلال شیرین کننده می باشند. مثل شربت دکسترومتورفان 15mg/ml و شربت دیفن هیدرامین 12.5mg/5ml.

Granule: گرانول از ذرات کوچک تری تشکیل می شود و خود به صورت ذرات مجزا و درشتی با اشکال نامنظم است. مثل گرانول ۱ گرمی مزالازین و گرانول ۴ میلی گرمی مونته لوکاست.

Powder: پودر مخلوطی از داروهایی است که به شکل ذرات خیلی ریز و نرم به صورت خشک با هم مخلوط شده اند. مثل کلسترامین و لاکتالوز.

محلول ها

Solution: فرآورده های مایع است که حاوی یک یا چند ماده حل شونده و یک حلال (معمولا آب) است. مثل محلول خوراکی سیکلوسپورین 100mg/ml، محلول چشمی سیکلوسپورین ۰.۱٪، محلول چشمی دسموپرسین ۰.۱٪ و محلول موضعی کلیندامایسین ۱٪.

Dialysis Solution: مانند محلول های تزریقی استاندارد های دقیقی دارند ولی این محلول ها قابل تزریق نیستند. مثل محلول دیالیز صفاقی و محلول همودیالیز.

Irrigation Solution: محلول شستشو ضد عفونی کننده با فرمولی مشابه محلول های تزریقی است ولی این محلول نباید داخل ورید تزریق شود. مثل محلول نرمال سالین ۰/۹٪ شستشو.

داروهای موضعی

Collodion: کولودین فرآورده ای مایع است که ترکیب پیروکسیلین در مخلوط دیگری که عموماً الکل، اتر یا بدون مواد افزودنی دارویی تشکیل شده است، تهیه می شود.

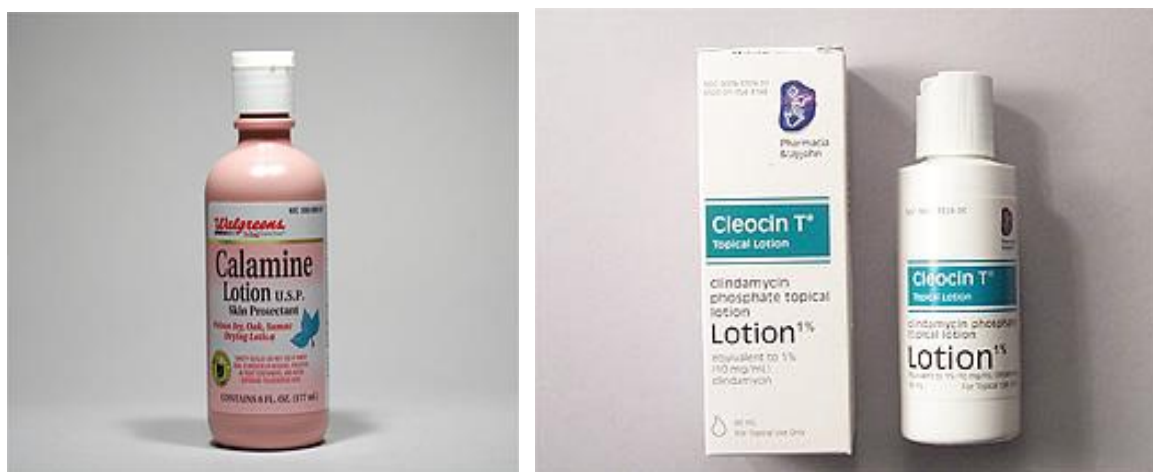
Cream: کرم نوعی پماد موضعی است که بر روی پوست استفاده می شود. کرم نسبت به لوسیون، گرانروی کمتری دارد. کرم نامیزهای (امولسیون های) نیمه جامد از روغن و آب است. کرم ها به دو دسته تقسیم می شوند: روغن در آب: که ترکیبی از قطرات روغن پراکنده شده در فاز پیوسته آب تقسیم می شوند.

آب در روغن: ترکیبی از قطرات پراکنده شده آب در فاز پیوسته روغن تقسیم می شوند. کرم ها به دلیل داشتن مقدار زیاد آب به راحتی در پوست جذب می شوند. این ویژگی، کرم را به محصولی ایده آل برای آبرسانی به نواحی

گسترده ای از پوست تبدیل کرده است. از سویی دیگر، اگر پوست خشک، بثورات یا ضایعات پوستی داشته باشد، کرم انتخاب مناسبی است. زیرا روغن موجود در کرم روی سطح بدن باقی مانده و در برابر خشکی و از دست دادن رطوبت از پوست محافظت می کند. مثل کرم هیدروکورتیزون ۱٪ و کرم کلوتریمازول ۱٪.^۴

Lotion: لوسیون، به شکل مایع است و برای استعمال خارجی روی پوست به کار می رود. اکثر لوسیون ها شامل مواد پودر شده نرمی هستند که غیر قابل حل در محیط می باشند و در محیط به صورت معلق وجود دارند. مثل لوسیون کالامین و لوسیون کلیندامایسین.

Ointment: پماد فرآورده ای نیمه جامدی است که در آن دارو در یک پایه مناسب پمادی که خاصیت هیدروفیلیک دارد جا می گیرد و جهت استعمال خارجی به کار می رود. مثل فیبرینولیزین و فلوسینولون.

4. Osborne, D.W., 2008. Review of changes in topical drug classification. Pharm. Tech. 32, 66–74

Ophthalmic Ointment: پمادی است استریل که یا محتویات آن استریل شده هستند و یا به هنگام تولید تحت شرایط آسپتیک استریل می شوند. مثل پماد اریترومایسین چشمی.

Gel: ژل ماده ای نیمه جامد است که حاوی ذرات غیرارگانیک کوچک و یا ذرات ارگانیک بزرگ می باشد. از مایعی به عنوان حلال آنها استفاده می شود. مثل ژل کتوپروفن ۲/۵٪ و ژل دیکلوفناک سدیم ۱٪.

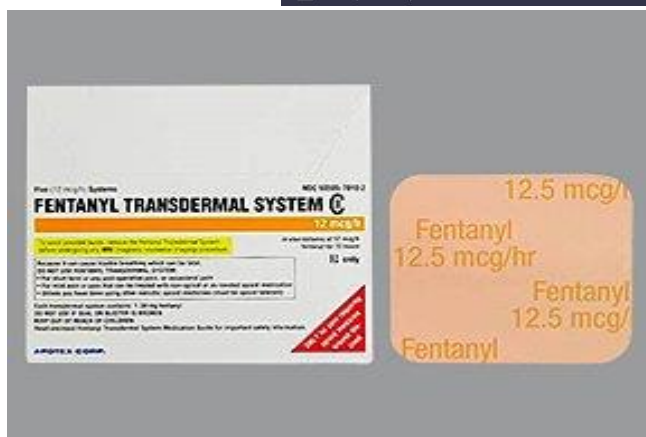

Topical Solution: فرآورده های محلول و با حلال آب است که جهت استفاده موضعی به کار می رود. مثل کلیندامایسین.

Plaster: پلاستر ماده چسبنده نیمه جامد یا جامدی است که بر روی زمینه ای مناسب گسترده شده و برای استعمال خارجی روی بدن به کار می رود تا تماس طولانی مدت دارو را با موضع مصرف فراهم آورد. از موادی مانند

کاغذ، کتان، ابریشم و یا پلاستیک می توان به عنوان زمینه استفاده کرد. مثل استرادیول که روزی ۷۵ میکروگرم دارو را آزاد می کند و فنتالین که هر ساعت ۱۲/۵ میکروگرم دارو آزاد می کند. لازم به ذکر این نوع شکل دارویی (پلاستر) تحت نام های **Sticks , Transdermal system, Patch, Cartidge** نیز در دسترس هستند.

Shampoo: محلولی شامل مواد پاک کننده و ضدعفونی کننده که برای مو استفاده می شود. مثل شامپوی کتوکونازول ۲٪ (ضد قارچ موضعی) و شامپوی لیندان ۱٪ (ضدگال و ضد شپش).

Soap: یک ترکیب نسبتا جامد از روغن و نمک یک اسید چرب که براساس کاربرد پزشکی ممکن است دارای ترکیبات ضد انگل، ضد قارچ، ضد میکروب و... باشد که برای ضایعات پوستی به کار می رود. مثل صابون سولفور ۱٪ (ضد قارچ، انگل و میکروب).

Spray: اسپری محلولی آبی یا روغنی است که به شکل قطرات بسیار ریز می باشد و به صورت موضعی بر روی پوست قابل استعمال است. مثل اسپری لیدکائین ۱۰٪.

داروهای استنشاقی

Spray: اسپری محلولی آبی یا روغنی است که به شکل قطرات بسیار ریز می باشد و به صورت موضعی و اغلب بر روی بینی و یا فارنکس قابل استعمال است. این نوع داروها ممکن است تحت نام **MDI** و یا **(Metered dose Inhalation)** در دسترس باشند. مثل اسپری دهانی فلوتیکازون، اسپری دهانی ایپراتروپیوم و اسپری بینی تریامسینولون.

Nebuliser: بخور دارویی است که در ابتدا به شکل مایع در دسترس می باشد سپس با استفاده از دستگاه نبولایزر جریان هوا، داروی حل شده را به غبار تبدیل می کند (دستگاه نبولایزر شامل یک ظرف پلاستیکی کوچک با درب قابل پیچ شدن و منبعی برای هوای فشرده است). سپس با گسترش سریع هوا که منجر به فشار

منفی می‌شود، مایع به بالا کشیده شده و بیمار از طریق قسمت دهانی غبار حاصله را استنشاق می‌کند. هنگامی که این غبار به درستی در معرض استنشاق قرار گیرد، دارو شانس بیشتری برای رسیدن به راه های هوایی کوچک دارد. این کار اثربخشی دارو را افزایش می‌دهد. مثل ایپراتروپیوم (Ipratropium Bromid 250mcg/ml) و تربوتالین (آنتی هیستامین).

Inhalation: دارویی است به شکل مایع که پس از قرار گرفتن در قسمت فلوتک یا تبخیر کننده های دستگاه بیهوشی به صورت بخار درآمده و از طریق استنشاق وارد راه هوایی شده و پس از جذب باعث بیهوشی عمومی، کاهش احساس درد و درک می‌شود. مثل هالوتان.

Turbohaler: توربوهاالر، یک اسپری پودر خشک تنفسی است که استفاده از آن آسان می‌باشد. لازم به ذکر است که این دارو به شکل پودر استنشاقی است و دارای یک پیچ تنظیم می‌باشد این پیچ بایستی آنقدر چرخانده شود تا صدای کلیک شنیده شود سپس بیمار بعد از یک باز دم عمیق بایستی دهانه آن را بین دندانها قرار داده و

لب ها را بر روی آن ببندد و به طور قوی و عمیق از طریق دهان نفس بکشد تا پودر وارد راه هوایی شده سپس وسیله را خارج کرده و ۱۰ ثانیه نفس خود را حبس کند.^۵ این نوع دارو ها ممکن است تحت نام DPI و یا (Dry Powder Inhalation) نیز در داروخانه ها وجود داشته باشند. مثل توربوهاالر بودزوناید و توربوهاالر فورمتروول.

داروهای مقعدی و واژینال

Suppository: شیاف فرآورده ی جامدی است که معمولاً به صورت مقعدی، واژینال یا اورتال و به ندرت از راه بینی استفاده می شود. این فرآورده در محل های مذکور نرم و حل می شود و آثار موضعی و سیستمیک خود را ایجاد می کند. مثل شیاف دیازپام ۵ و ۱۰ میلی گرمی و شیاف هیوسین ۱۰ میلی گرمی و ۷/۵ میلی گرمی.

Enema: محلول های انما حاوی محلولهای پاک کننده و شستشو دهنده هستند که معمولا جهت تخلیه یا شستشوی روده ها استفاده می شوند. البته کاربردهای درمانی دیگری مثل ضد نفخ، ضد کرم، ضد انگل و... نیز دارند. مثل محلول انما هیدروکورتیزون (ضد التهاب) و محلول انما دوکوسول (ضد یبوست).

Ovule: اوول ها اشکال دارویی نرم یا جامد بیضی شکلی هستند که به صورت داخل واژینال استعمال می شوند. مثل کلیندامایسین.

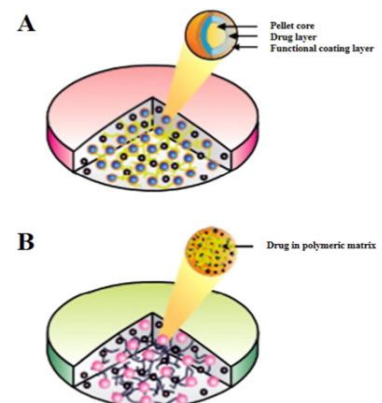
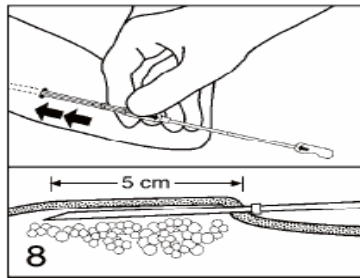
Vaginal Tablet: قرص واژینال دارای ساخت ساده تر، ترکیب پایدارتر و آلودگی کمتر نسبت به شیاف واژینال است. این قرص ها معمولا به وسیله اپلیکاتور در واژن قرار داده می شوند و بدین وسیله امکان آلودگی کمتر می شود. مثل قرص واژینال کلوتریمازول ۵۰۰ میلی گرمی و قرص واژینال نیستاتین ۱۰۰۰۰۰ واحدی. گاهی اوقات این قبیل داروها نیز به صورت شیاف و کرم واژینال نیز در دسترس هستند مثل میکونازول ۲٪.

سایر اشکال دارویی

Insert: کاشت کپسول زیر جلدی فرآورده ای است که به وسیله تزریق کننده های خاص یا به وسیله انسزیبون جراحی زیرجلد کار گذاشته می شود و ماده موثر خود را به صورت پیوسته و تدریجی آزاد می کند. گاهی اوقات این فرآورده ها تحت عنوان **Pellet** نیز شناخته می شوند. مثل لوونورژسترل که در روز اول **85mcg** و در طی ۹ ماه **50mg** و تا ۱۸ ماه **35mcg** از دارو را بتدریج آزاد می کند.

منابع جهت مطالعه بیشتر

1-Amy M.Karch.Focus on Nursing Pharmacology. Eighth Edition , North American edition 2019.

- ۲- مرجع کامل داروهای ژنریک ایران (۲۰۱۹). با اقدامات پرستاری و برچسب های اطلاعات دارویی، تالیف: مرجان رسولی، مقدمه و نظارت: دکتر احمدرضا دهپور، انتشارات: اندیشه رفیع، چاپ اول ۱۳۹۸.
- ۳- فارماکولوژی پایه و بالینی کاتزونگ (۲۰۱۸). نویسنده برترام کاتزونگ. مترجمین: دکتر خسرو سبحانیان، دکتر الهام فخارزاده، دکتر مینا فتحی کازرونی، دکتر صدیقه حسنی. چاپ سوم انتشارات کتاب ارجمند ۱۳۹۸.
- ۴- داروشناسی کاربردی در پرستاری. تمرین و تفکر انتقادی در داروشناسی پرستاری. محمد علی منتصری، مرضیه کاظمی نژاد، زینب پور شرافتان جهرمی. انتشارات بشری چاپ اول، ۱۴۰۰.
- ۵- اصول و فنون پرستاری پوتر و پری، ترجمه دکتر طاهره نجفی و گروه مترجمین (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)، چاپ دوم نشر جامعه نگر، ۱۳۹۸.
- ۶- راهنمای جیبی کاربرد داروهای ژنریک ایران. تالیف: دکتر رامین خدام. انتشارات دیباج، ویرایش هفتم، ۱۳۹۷.
- ۷- کاملترین مرجع تست های تشخیصی و آزمایشگاهی پاگانا. ترجمه مهتاب جعفرآبادی آشتیانی، نرگس ملاح و فرناز صباغی. تهران، چاپ اول: جامعه نگر، ۱۳۹۷.
- ۸- دستنامه جامع داروهای رسمی ایران فارما، نویسنده: دکتر مهدیه بهشادفر - دکتر پرنیان مغزی - دکتر شیما شرعی، ناشر: تیمورزاده، چاپ: اول - از ویرایش ۴. ۱۳۹۶.
- ۹- اصول پرستاری تیلور (۲۰۱۵). ترجمه مهسا شریفی نودهی. ویرایش چهارم: انتشارات بشری، ۱۳۹۶.
- ۱۰- داروهای ژنریک ایران: همراه با اقدامات پرستاری و مراقبت. تالیف: پوران سامی. انتشارات بشری چاپ هشتم، ۱۳۹۴.

11-<https://www.darooyab.ir>

12- <http://www.rxlist.com>

13- <http://www.Drugs.com>